

WYDZIAŁ NAUK POLITYCZNYCH I DZIENNIKARSTWA
UNIWERSYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA

ISSN 1899-6256

NR 18/2024

**YEARBOOK
OF EUROPEAN INTEGRATION**

POZNAŃ

RADA NAUKOWA / SCIENTIFIC BOARD

Przewodniczący / Chairman: prof. dr hab. Zbigniew Czachór

Członkowie / Members: prof. Peter Čajka, prof. Erhard Crome, prof. Wojciech Forsysiński, prof. Jochen Franzke, prof. Lutz Kleinwächter, prof. dr hab. Bogdan Koszel, prof. Raimund Krämer, prof. dr hab. Roman Kuźniar, prof. dr hab. Andrzej Mania, prof. dr hab. Andrzej Podraza, prof. Karolina Pomorska, dr Clara Portela, prof. Peter Terem, prof. dr hab. Tadeusz Wallas, prof. Richard Whitman, prof. dr hab. Konstanty A. Wojtaszczyk, prof. dr hab. Ryszard Zięba, dr Elda Zotaj

KOLEGIUM REDAKCYJNE / EDITORIAL BOARD

Redaktor naczelny / Editor-in-Chief: prof. UAM dr hab. Beata Przybylska-Maszner

Zastępca redaktora naczelnego / Vice-Editor: prof. UAM dr hab. Adam Barabas

Sekretarz redakcji / Assistant Editor: dr hab. Agnieszka Bielawska

Członkowie / Members: prof. UAM dr hab. Jarosław Jańczak, prof. UAM dr hab. Marcin Piechocki, dr Joanna Skrzypczyńska, prof. UAM dr hab. Tomasz R. Szymczyński

Redaktorzy tematyczni / Thematic Editors:

Prawo i instytucje: prof. dr hab. Janusz Józef Węc,

Gospodarka: prof. dr hab. Maciej Walkowski,

Polityka zagraniczna, bezpieczeństwa i obrony: prof. dr hab. Donat Mierzejewski,

Spółeczeństwo i kultura: prof. dr hab. Anna Wolff-Powęska,

Myśl polityczna: prof. UKW dr hab. Paweł Malendowicz

Redaktorzy językowi / Language Editors:

dr Agnieszka Mielczarek (język polski), Marcel Bethan (język niemiecki),

dr Malcolm Czopinski (język angielski)

Promocja: mgr Maciej Skrzypek

PRESSto: mgr Aleksandra Adamiszyn-Kontek

Adres redakcji: Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, ul. Uniwersytetu Poznańskiego 5, 61-614 Poznań, tel./fax 61 829 21 06; 61 829 22 08
e-mail: rie@amu.edu.pl lub beata.przybylska-maszner@amu.edu.pl
strona internetowa czasopisma: <http://www.rie.amu.edu.pl>

Redakcja nie zwraca materiałów oraz zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji tekstów.

Wymogi dla autorów dotyczące nadsyłanych materiałów: <http://www.rie.amu.edu.pl>.

Wersja pierwotna czasopisma jest elektroniczna.

„Rocznik Integracji Europejskiej” jest czasopismem indeksowanym na listach: *ERIH Plus*, *DOAJ*, *Index Copernicus Journals Master List*. Autorzy wyrażają zgodę na umieszczenie pełnych wersji artykułów publikowanych na łamach czasopisma na platformie *PRESSto*, w repozytorium *AMUR* oraz w bazie referencyjnej *CEEOL*, *CEJSH* i *BazHum*, *PBN Pol-Index*, *EBSCO*, *World Cat*.

Czasopismo „Rocznik Integracji Europejskiej” otrzymało dofinansowanie ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki w ramach programu „Rozwój czasopism naukowych” na podstawie umowy nr RCN/SP/0137/2021/1. Realizacja projektu obejmuje lata 2022 i 2023.

Elektroniczny system zgłaszania artykułów

Informujemy, że Redakcja Rocznika Integracji Europejskiej korzysta z tradycyjnego i elektronicznego systemu zgłaszania manuskryptów. Autorów zachęcamy do zgłaszania artykułów tradycyjnie drogą mailową lub za pośrednictwem platformy *PRESSto*: <https://pressto.amu.edu.pl/index.php/rie>

Licencja CC BY-SA 4.0

Teksty opublikowane na łamach czasopisma „Rocznik Integracji Europejskiej” i udostępniane w formacie PDF objęte są licencją CC BY-SA 4.0 (Creative Commons – Uznanie autorstwa). Kopiowanie i rozpowszechnianie dozwolone jest pod warunkiem uznania autorstwa.

Wydawca / Publisher: Wydawnictwo Naukowe Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM, ul. Uniwersytetu Poznańskiego 5, 61-614 Poznań, <http://www.wnpid.amu.edu.pl/>

ISSN 1899-6256

Skład komputerowy – „MRS”, 60-408 Poznań, ul. P. Zołotowa 23, tel. 605087690

Druk i oprawa – PERFEKT – Gaul i wspólnicy sp.j., ul. Skórzewska 63, 60-185 Skórzewo

Spis treści

Od redakcji	7
ROZPRAWY I ARTYKUŁY	
JANUSZ JÓZEF WĘC Propozycje wybranych zmian ustrojowych w UE w projektach Parlamentu Europejskiego oraz francusko-niemieckiej grupy roboczej z 2023 r.	9
ANDRZEJ PODRAZA Problem konstytucjonalizacji Unii Europejskiej	21
JÓZEF M. FISZER Działalność Unii Europejskiej na rzecz integracji i bezpieczeństwa Europy w latach 1993–2024 oraz jej przyszłość	33
STANISŁAW SIERPOWSKI Bezpieczeństwo zbiorowe – <i>pium desiderium</i> cywilizacji	49
JADWIGA KIWERSKA Spór na linii Unia Europejska–Stany Zjednoczone o amerykańską ustawę antyinflacyjną	65
MAREK ŻYROMSKI Monumentalizm w architekturze jako element legitymizacji władzy w europejskich systemach autorytarnych i totalitarnych. Trwałość i zmienność symboli politycznych	85
AGNIESZKA GAWLAS-ZAJĄCZKOWSKA Polityka historyczna Prawa i Sprawiedliwości na przykładzie wybranych zagadnień dotyczących upamiętnienia Holokaustu w świetle rekomendacji instytucji Unii Europejskiej	103
PAWEŁ STACHOWIAK Chrześcijańska tożsamość Europy dziś (perspektywa teorii sekularyzacji)	113
PAWEŁ MALENDOWICZ Neonazizm jako wyzwanie dla demokracji europejskich w czasach kryzysów (przykład sieci Blood and Honour)	127
MICHAŁ M. KOSMAN Główne problemy polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej w programach niemieckich partii politycznych w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2024 roku	141
AGNIESZKA BIELAWSKA European policy in the coalition agreements of political parties in Germany – continuation or change after the 2021 elections?	159
PIOTR MICKIEWICZ Ewolucja niemieckiej polityki bezpieczeństwa cybernetycznego w latach 2011–2024	175
BEATA MOŁO Polityka energetyczna koalicji rządowej SPD/Sojusz 90/Zieloni/FDP w warunkach <i>Zeitenwende</i> (2022–2024)	189

MATEUSZ WILIŃSKI	
AfD o Unii Europejskiej i Europie w 2024 r. Analiza treści programów wyborczych	211
ALEKSANDRA KRUK	
Wolna Partia Demokratyczna w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2024 roku	223
JUSTYNA MIECZNIKOWSKA-JERZAK	
Ekologizacja rolnictwa w Niemczech i Polsce w ramach Europejskiego Ładu	239
ALEKSANDRA ANNA RABCZUN	
Analiza polskiej i niemieckiej pomocy rozwojowej w latach 2004–2022	259
MARCIN POLAKOWSKI	
Populistyczna krytyka reprezentacji demokratycznej wobec kwestii integracji europejskiej. Przypadek partii PiS i VOX	279
ANNA PATEREK	
Zrównoważony rozwój energetyczny w polityce współpracy rozwojowej Austrii ...	297
JAROSŁAW JAŃCZAK	
Cross-border Governance, De-Bordering and Re-Bordering in Border Twin Towns and Cities. Europe in Comparative Perspective	309
AGATA PŁACHECKA	
Polska perspektywa aktywnego uczestnictwa w europejskiej strategii na rzecz równouprawnienia płci	321
RENATA PODGÓRZAŃSKA	
Udział kobiet w życiu politycznym Albanii – bariery i ograniczenia	335
KRZYSZTOF SZEWIOR	
Europejski Obszar Edukacji – przesłanki powstania i konteksty funkcjonowania ...	349
ADAM BARABASZ	
Polska Ludowa (PRL) wobec tureckich starań o akcesję do EWG w latach 1946–1987	367
OCENY I OMÓWIENIA	
Miron Kłusak, <i>Europa 2023. Stary kontynent wobec nowych wyzwań</i> (MIKOŁAJ WOŹNIAK)	381
Dirk Oschmann, <i>Jak niemiecki Zachód wymyślił swój Wschód?</i> (MARCIN WOCHELSKI, ALEKSANDRA MAZUREK)	385
KOMUNIKATY	
Międzynarodowy projekt Jean Monnet Policy Network „ValEU”	389
Autorzy tekstów	391
Instrukcje dla autorów	397
Lista recenzentów zewnętrznych czasopisma „Rocznik Integracji Europejskiej” w roku 2023	400

Table of Contents

Od redakcji	7
ESSAYS AND PAPERS	
JANUSZ JÓZEF WĘC Proposals for Selected Constitutional Changes in the EU in the Drafts of the European Parliament and the Franco-German Working Group 2023	9
ANDRZEJ PODRAZA The Problem of Constitutionalization of the European Union	21
JÓZEF M. FISZER The European Union's Activities for European Integration and Security in the Years 1993–2024 and its Future	33
STANISŁAW SIERPOWSKI Collective Security – Civilizational <i>pium desiderium</i>	49
JADWIGA KIWERSKA Dispute Between the European Union and the United States over the US Inflation Reduction Act	65
MAREK ŻYROMSKI The Architectural Monumental Forms as the Element of Process of Legitimization of Political Power in Authoritarian and Totalitarian Regimes. The Continuity and Change in Political Symbols	85
AGNIESZKA GAWLAS-ZAJĄCZKOWSKA The Historical Policy of Law and Justice Party on the Example of Selected Issues Concerning the Commemoration of the Holocaust in the Light of the Recommendations of the European Union Institutions	103
PAWEŁ STACHOWIAK Christian Identity of Europe Today (Perspective of Secularization Theory)	113
PAWEŁ MALENDOWICZ Neo-Nazism as a challenge to European democracies in times of crises (example of Blood and Honour network)	127
MICHAŁ M. KOSMAN The main issues of the European Union's foreign and security policy in the programs of German political parties in the 2024 European Parliament elections	141
AGNIESZKA BIELAWSKA Polityka europejska w umowach koalicyjnych niemieckich partii politycznych – kontynuacja czy zmiana po wyborach w 2021 roku?	159
PIOTR MICKIEWICZ Evolution of Germany's cyber security policy from 2011 to 2024	175
BEATA MOŁO Energy policy of the SPD/Alliance 90/Greens/FDP government coalition under <i>Zeitenwende</i> conditions (2022–2024)	189
MATEUSZ WILIŃSKI AfD on the European Union and Europe in 2024. Content analysis of election programs	211

ALEKSANDRA KRUK	
Free Democratic Party in the election to European Parliament in 2024	223
JUSTYNA MIECZNIKOWSKA-JERZAK	
Greening of agriculture in Germany and Poland in the framework of the European Green Deal	239
ALEKSANDRA ANNA RABCZUN	
Analysis of Polish and German development aid from 2004 to 2022	259
MARCIN POLAKOWSKI	
Populist criticism of democratic representation vis-à-vis European integration issues. The case of the Law and Justice party and VOX	279
ANNA PATEREK	
Sustainable energy development in Austria's development cooperation policy	297
JAROSŁAW JAŃCZAK	
Zarządzanie transgraniczne, de-bordering i re-bordering w miastach bliźniaczych i przygranicznych. Europa w perspektywie porównawczej	309
AGATA PŁACHECKA	
Poland's perspective on active participation in the European strategy for gender equality	321
RENATA PODGÓRZAŃSKA	
Women's political participation in Albania - barriers and constraints	335
KRZYSZTOF SZEWIOR	
European Education Area – Premises of Its Creation and Context of Functioning ...	349
ADAM BARABASZ	
People's Republic of Poland (PRL) and Turkish Efforts to Join the EEC in the Years 1946–1987	381
ASSESSMENTS AND DISCUSSIONS	
Miron Kłusak, <i>Europa 2023. Stary kontynent wobec nowych wyzwań</i> (MIKOŁAJ WOŹNIAK)	381
Dirk Oschmann, <i>Jak niemiecki Zachód wymyślił swój Wschód?</i> (MARCIN WOCHELSKI, ALEKSANDRA MAZUREK)	385
ANNOUNCEMENTS	
International Project – Jean Monnet Policy Network (JMPN) “ValEUs”	389
The authors of texts	391
Instructions for authors	397
List of reviewers in 2023	400